

*Ці редакційні політики оновлені рішенням Редакційної ради Громадського радіо
11.06.2025 року*

Гендерні політики Громадського радіо

Загальна частина

Ми визнаємо, що демократія означає рівноправну участь жінок і чоловіків у суспільному житті.

Гендерна рівність означає збалансовану присутність, повноваження, відповідальність та участь як жінок, так і чоловіків в усіх сферах, зокрема в медіа. Досягнення гендерної рівності є передумовою досягнення суспільної справедливості.

Ми усвідомлюємо, що в нашій роботі гендерна рівність існує у двох площинах:

- Рівність усередині редакційного колективу Громадського радіо - йдеться про рівні можливості та ставлення, рівний доступ до керівних посад, рівну оплату праці за одинаковий вид роботи тощо.
- Рівність у контенті, який створює Громадського радіо - коли йдеться про прагнення до гендерного балансу у виборі експертів, подолання гендерних стереотипів, уникнення сексизму тощо.

Ми стоїмо на захисті прав людини, а тому розуміємо, що як медіа, можемо відігравати позитивну роль у боротьбі з поширенням гендерних стереотипів. Для цього редакція Громадського радіо буде докладати зусиль, щоби розпізнавати, усвідомлювати та долати такі стереотипи.

Ці гендерні політики редакції є частиною наших зобов'язань перед колективом, партнерами та нашими аудиторіями.

Зображення жінок і чоловіків у контенті

Ми прагнемо, щоб у новинах і матеріалах про події рівною мірою було згадано як чоловіків, так і жінок. Це дозволяє краще відображати різноманітність нашого суспільства та показувати думки та проблеми різних людей.

В наших матеріалах ми прагнемо просувати позитивний образ жінок як активних учасниць соціального, спортивного, економічного і політичного життя.

Йдеться також про змістовну участь жінок у матеріалах у ролі експерток. Ми докладаємо зусиль, щоб надавати їм слово, замість того, щоб говорити про жінок непрямою мовою або згадувати лише побіжно.

Ми намагаємося створити збалансоване представництво жінок і чоловіків, запрошуючи експерток і фахівчинь із тих тем, у яких жінки представлені несправедливо менше, зокрема у військовій справі, армії, політиці, економіці, фінансах тощо, а не лише в освіті, соціальній сфері, культурі і мистецтві.

Ми усвідомлюємо, що принципи гендерної рівності мають застосовуватися для різних типів редакційного контенту, таких як репортажі, колонки, коментарі, документальні фільми, інтерв'ю, ток шоу та інші.

Ми будемо дбати про гендерну рівність у матеріалах щодо всіх сфер, про які пишемо, наприклад, політику, економіку, науку, технології, розвиток сільського господарства, спорт тощо.

Ми уникамо недоречного коментування зовнішності жінок і чоловіків. Наприклад, не акцентуємо уваги на їхньому одязі, зачісці, макіяжі та не запитуємо, чи є в них час на сім'ю, ведення господарства тощо, коли говоримо про виконання людьми професійних обов'язків.

У наших матеріалах не місце застарілим стереотипним образам жінок на кшталт: "жінка-берегиня", "жінка-барбі" або "жінка — слабка стать". Адже норми поведінки, зовнішній вигляд або професії не залежать від статі.

Ми не поширюємо стереотипних образів фемінності/жіночності та мужності/маскулінності, які нав'язують уявлення про обов'язковість певних типів поведінки, особистих якостей чи зовнішніх ознак для людини тієї чи іншої статі.

Важливою і повноцінною складовою матеріалів є візуалізація (ілюстрація, колаж чи фотографія). Вона може підсилювати написаний текст, а отже, або поширювати принципи рівності, або ретранслювати гендерні стереотипи. **Ми пільно добираємо візуалізації до наших матеріалів,** аби вони відповідали нашим гендерним політикам. У своїй роботі ми не акцентуємо увагу на статі, релігії, сексуальній орієнтації чи гендерній ідентичності, національності чи расовій приналежності, інвалідності, соціальному статусі, сімейному стані жінок і чоловіків, якщо це не є важливою, змістовою обумовленою складовою матеріалу.

Ми послідовно вживамо фемінітиви відповідно до українського правопису, вважаючи цю практику важливою для посилення видимості соціального і політичного внеску жінок. Вживання чоловічого роду щодо жінок можливе у прямій мові геройв,

якщо вони на цьому наполягають, але не в непрямій та авторській мові наших матеріалів.

Подолання сексизму

Готуючи матеріали, ми уникамо не тільки ворожого сексизму, але й доброзичливого. Доброзичливий сексизм — це сексизм, який, так само як і ворожий, дискредитує жінок, але в більш завуальованій формі; його навіть можна спутати з компліментами. Це пасажі про те, що жінки "слабкі", "тендітні", "красуні".

Ми перевіряємо свої матеріали, застосовуючи правило інверсії (так зване "правило дзеркала") або зміни ролі, щоби допомогти проілюструвати значення стереотипу. Чи однаково доречно певне висловлювання виглядало б у матеріалах про жінку чи про чоловіка? Ми усвідомлюємо, що прикметники "красива", "вродлива", "слабка", "сильна" і тому подібні — це оцінка, яка ґрунтується на уявленнях авторів про красу і силу.

Через наші матеріали ми заоочуємо зміни в соціальних і культурних моделях поведінки жінок та чоловіків задля викорінення упереджень, звичаїв, традицій та всіх інших практик, які ґрунтуються на ідеї неповноцінності жінок або на стереотипних ролях жінок і чоловіків.

Висвітлення домашнього та гендерно зумовленого насильства

Ми уникамо поширення контенту, який сприяє чи може сприяти сексуалізації та/або об'єктивації жінок та чоловіків, тобто процесу поводження з людиною чи представлення людини, як об'єкта, який служить виключно для сексуального задоволення інших.

Під час висвітлення тематики домашнього насильства проявляємо нульову толерантність до насильства в контенті, пам'ятаючи, що відповідальність за насильство покладається лише на кривдника, а не на постраждалу людину.

Враховуючи відповідальність перед нашою аудиторією, ми намагаємося зменшити надмірну сенсаційність при подачі інформації: не використовуємо стереотипні заголовки та не супроводжуємо тексти шокуючими фотографіями чи ілюстраціями.

Ми наголошуємо на факті скосного злочину, а не на його деталях і емоціях постраждалих, дбаємо про їхню конфіденційність, зважаємо на ризики повторної травматизації.

Ми використовуємо неосудливу мову, в якій відсутні будь-які звинувачення постраждалих, та уникаємо віктизації, наприклад, не вживаємо висловів "сама винна", "спровокувала", "сама напросилась", "так була вдягнута", "нащо пішла" тощо.

Ми використовуємо загальну інформацію та статистику для представлення гендерно зумовленого насильства як соціальної проблеми, а не як індивідуальної, особистої трагедії або частини кримінальної хроніки.

Ми усвідомлюємо, що відповідальна журналістика допоможе висвітленню проблеми чи явища, натомість недбале ставлення до висвітлення чутливих тем може погіршити становище та наразити постраждалих на додатковий ризик.

Ми розмежовуємо сексуальну активність за згодою і злочинні дії. Зокрема, уникаємо фраз на кшталт "виконання шлюбних обов'язків", "залицяння", "прояви уваги", "вираз почуттів", коли йдеться про сексуальні злочини чи згвалтування.

У своїх матеріалах ми послуговуємося виключно коректною термінологією. Наприклад, "потерпіла" або "людина, яка пережила травматичний досвід", "людина, яка постраждала від насильства" замість "жертва", якщо постраждала від насильства людина вижила. Слово "жертва" - стигматизує.

Висвітлення сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом (СНПК)

При висвітленні сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, ми усвідомлюємо, що це одне з найскладніших завдань у журналістиці та потребує серйозної підготовки.

Ми визнаємо, що сексуальне насильство є воєнним злочином та тягне за собою важкі фізичні, психологічні, соціальні, економічні наслідки для постраждалих, свідків, а також глибоко дестабілізує суспільство.

При підготовці таких матеріалів ми обов'язково забезпечуємо баланс між своїм правом на публікацію суспільно важливої інформації та відповідальністю за захист постраждалих, а також впливом такої інформації на нашу аудиторію. Ми уникаємо надмірної сенсаційності.

Ми вбачаємо в людях, які пережили сексуальне насильство, особистості — це означає, що безпека, здоров'я та гідність людей, які пережили сексуальне насильство, мають для нас найвищий пріоритет порівняно з іншими цілями.

Ми відмовимося від безпосереднього інтерв'ю з постраждалою людиною, якщо є побоювання вважати, що це сприятиме повторній травматизації. В такому разі, ми запишемо інтерв'ю з психологами, юристами, соціальними працівниками, які надають постраждалим послуги.

Ми заохотимо людей, які пережили СНПК, завжди мати з собою "третю сторону", наприклад, когось із рідних або іншу людину, якій вони можуть довіряти під час інтерв'ю.

Ми гарантуємо, що не будемо чинити тиск на постраждалих, змусивши їх розкрити інформацію про їхній досвід насильства.

Ми розуміємо, що в результаті контакту з медіа для постраждалих можуть виникнути ризики повторної віктимізації, репресій, стигматизації, інформаційні та інші ризики.

Ми поважаємо право людей, які пережили сексуальне насильство, на контроль і автономність, а тому не звертаємося до них без завчасного попередження. Якщо ми припускаємо, що безпосереднє звернення може травмувати людину, ми використаємо всі доступні нам можливості, аби звернутись до неї через посередника — адвоката, близьку людину тощо, — і лише якщо такі можливості повністю недоступні, будемо розглядати варіант безпосереднього звернення.

Ми забезпечимо комфорт для постраждалих під час інтерв'ю задля уникнення повторної травматизації. Ознаками повторної травматизації є, наприклад, очевидні ознаки емоційного стресу, плач, неспокій, відстороненість, пасивність, спалахи гніву. При появі таких ознак ми виявимо розуміння, запропонуємо перерву або, якщо необхідно, припинимо розмову, за згодою постраждалих.

Ми чітко дамо зрозуміти, що постраждалі можуть не відповісти на будь-які окремі запитання. Ми поважаємо рішення людей, які пережили сексуальне насильство, припинити взаємодію в будь-який момент.

Ми обов'язково чітко повідомляємо потерпілим, які їхні фотографії, аудіо та/або відео будуть поширені нашим медіа та з якою метою. Ми переконані, що невід'ємна складова нашої відповідальності полягає в тому, щоби не завдати додаткового травмування тим, хто вже пережив насильство. Це є частиною нашої відповідальності перед читачами та громадськістю загалом.

Ми переконаємося, що постраждалі поінформовані про те, що їхні імена та/або фотографії можуть бути оприлюднені і видимі у всьому світі протягом необмеженого часу, а також про наслідки такого оприлюднення (зокрема, що інформація, яка буде оприлюднена, залишиться у відкритому доступі і її не можна буде приховати).

При публікації будь-яких матеріалів із зображенням дітей, які пережили травматичні події, їхні обличчя та/або особисті дані, які можуть їх ідентифікувати, мають бути приховані.

Втілення цих політик

Ці політики є письмовими та оприлюднені у загальному доступі. Ми застосовуємо їх на практиці у щоденній роботі редакції Громадського радіо. Всі працівники і працівниці, штатні або позаштатні, зобов'язані дотримуватись цієї політики на роботі (або в межах співпраці з редакцією Громадського радіо) незалежно від власних поглядів.

Головна редакторка та заступниця головної редакторки Громадського радіо відповідальні за втілення цих політик. Усі наші працівники та працівниці обізнані про ці політики.

Періодично ми проводимо внутрішній моніторинг медіа-контенту для вимірювання ефективності та оцінки результатів реалізації цієї політики.

Ці політики переглядаються та оновлюються з регулярною періодичністю, щоб відповідати новим викликам.

Голова Редакційної Ради Громадського радіо Вікторія Єрмоласва

Голова правління Громадського радіо Тетяна Курманова

